

VỀ VẤN ĐỀ GIẢNG DẠY MÔN LỊCH SỬ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM CHO SINH VIÊN TẠI CHỨC Ở TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

TS LÊ XUÂN NAM*

Trường đại học kinh tế (ĐHKT) TP Hồ Chí Minh là một trung tâm đào tạo và nghiên cứu khoa học thuộc lĩnh vực kinh tế, tài chính chủ yếu ở miền Nam nước ta. Hệ đào tạo tại chức hiện nay đang đào tạo hơn 23.000 sinh viên, chiếm 50% số lượng sinh viên của toàn trường. Giảng dạy chuyên môn, nghiệp vụ và lý luận Mác - Lênin cho sinh viên tại chức (SVTC) trong nhiều năm qua có những cải tiến. Tuy nhiên cũng còn nhiều vấn đề phải bàn bạc để tiếp tục cải tiến, nhất là giảng dạy và học tập môn Lịch sử Đảng (LSD) đối với SVTC trong trường đại học này.

Từ những năm 1979 - 1980, đối tượng thu nhận vào học tại chức ĐHKT là cán bộ, nhân viên đang công tác tại các cơ quan nhà nước, có chuyên môn, nghiệp vụ lâu năm đi học để nâng cao chuyên môn mình đang đảm nhiệm. Về sau do nhu cầu công tác, nên số người vào học đông hơn. Độ tuổi của SVTC hiện nay trẻ hơn so với trước đổi mới. Chính sự phát triển về

đối tượng này, tác động trực tiếp đến chất lượng đào tạo các môn học Mác - Lênin. Theo điều tra của chúng tôi trong năm học 2000 - 2001 ở một số khóa học tại các địa phương, SVTC từ 30 tuổi trở lên chiếm từ 50 - 53% trong tổng số sinh viên của khối lớp. Tỷ lệ số sinh viên làm việc trong cơ quan nhà nước và các xí nghiệp tư nhân từ 75 - 85%, số sinh viên chưa có việc làm chiếm tỷ lệ nhỏ thường là từ 9 - 15%. Từ tình hình đó cần có những phương pháp giảng dạy các môn Mác - Lênin thích hợp với từng đối tượng để nâng cao chất lượng. Các môn khoa học xã hội nói chung và các môn lý luận trong đó có LSD phù hợp với cán bộ có kinh nghiệm công tác, có khả năng phân tích, giải quyết thoả đáng những vấn đề lý luận và thực tiễn đặt ra hơn những sinh viên trẻ tuổi. Mặt khác SVTC là cán bộ nhân viên nhà nước thì điều kiện tiếp thu, sinh hoạt chính trị xã hội cũng khá hơn những SVTC làm việc ở các doanh nghiệp tư nhân. Chú ý từng loại đối tượng SVTC, việc tổ chức giảng dạy, thi cử cho sinh viên sẽ sát hơn, đúng mức với hoàn cảnh, trình độ.

* Ban triết học - xã hội học, Trường đại học kinh tế TP Hồ Chí Minh

Về tinh thần, thái độ học LSD hiện nay, theo điều tra cho thấy tinh thần tự giác và hứng thú học tập môn này ở SVTC cao hơn các loại hình đào tạo khác của nhà trường (có từ 65 đến 75% số sinh viên tự giác và hứng thú trong học tập môn học này). Điều này thể hiện trách nhiệm, bản lĩnh chính trị của cán bộ công chức nhà nước khi được đào tạo học tập; cũng thể hiện ý thức đội ngũ đang nắm giữ các vị trí và công việc trong guồng máy kinh tế đất nước.

Một vấn đề quan tâm khác mà chúng tôi muốn đề cập đến trong bài viết này là, số lượng sinh viên đến lớp nghe giảng LSD. Qua phát phiếu thăm dò ở một số trung tâm đào tạo liên kết với trường ĐHKTP Hồ Chí Minh, cho thấy có từ 62 đến 74% SVTC đến lớp nghe giảng trong tổng số sinh viên. Tỷ lệ đó cho thấy SVTC đã quan tâm đến môn LSD, phương pháp giảng dạy của môn học đó được cải tiến.

Hiện nay việc giảng các môn học cho SVTC đều thực hiện kiểu cuốn chiếu, môn LSD cũng được áp dụng như vậy. Có ý kiến cho rằng, giảng và học như vậy là nhồi nhét, kém hiệu quả. Trong điều kiện học tập của SVTC hiện nay, mức hỗ trợ vật chất cho học tập còn hạn hẹp, thì học liên tục 1 tuần cho một môn học 45 tiết là có thể chấp nhận được.

Cho đến năm học 2000 - 2001, trường ĐHKTP Hồ Chí Minh liên kết đào tạo với hầu hết các tỉnh thành từ Quảng Trị đến Cà Mau. Ở mỗi địa phương việc bố trí lớp học khoảng 100 sinh viên là hợp lý, đúng với qui định của Bộ giáo dục và đào tạo, đáp ứng được nhu cầu của đại đa số sinh viên, đồng thời tạo điều kiện cho giảng viên cải tiến phương pháp giảng dạy. Dù còn có những bất cập trong việc sắp xếp

giảng đường, ánh sáng, âm thanh ở một số cơ sở đào tạo liên kết với ĐHKTP, song nhìn chung là đảm bảo yêu cầu cơ sở vật chất cho học tập và giảng dạy. Môn LSD theo qui định đào tạo của Bộ, được xếp học sau các môn khoa học Mác - Lênin và học ở giai đoạn 2 như qui định trước đây. Một số cơ sở liên kết đã bố trí môn LSD theo từng chuyên ngành đào tạo. Việc này rất hợp lý, vì số lượng sinh viên ít sẽ thuận lợi cho giảng viên tăng cường đối thoại và giảm bớt độc thoại trong giảng bài ở lớp, phát huy được vai trò chủ động của sinh viên. Tuy nhiên việc chấp hành qui chế thi của SVTC còn hiện tượng quay cóp chiếm đa số đối với những môn học thi hết môn với hình thức đề kín trong đó có môn LSD. Nguyên nhân của thực trạng này là do giám thị coi thi chưa nghiêm, thiếu tinh thần trách nhiệm. Mặt khác, nhiều SVTC (chiếm tỷ lệ lớn) không có nhiều thời gian để ôn bài, gần đến ngày thi mới lo ôn tập. Tình hình đó phổ biến ở tất cả các trung tâm đào tạo tại các địa phương.

Vấn đề cuối cùng mà chúng tôi muốn đề cập đến là sách tham khảo phục vụ học tập của SVTC. Nhìn chung sách tham khảo các môn học Mác - Lênin cho SVTC là thiếu và ở các tỉnh càng hiếm, dẫn đến hạn chế mở rộng tiếp thu kiến thức của sinh viên ở các trung tâm thuộc địa phương. Có từ 60 - 75% ý kiến của SVTC qua thăm dò khẳng định sự cần thiết đọc các tài liệu tham khảo phục vụ việc học tập nâng cao chất lượng môn LSD nói riêng và các môn lý luận Mác - Lênin nói chung.

Về đội ngũ giảng viên môn LSD cho sinh viên đại học tại chức, đến năm học 2000 - 2001 đã có bước trưởng thành vượt bậc về chất lượng. Các thầy cô giáo đã giảng dạy từ 15 năm trở lên, tích lũy nhiều kiến thức, kinh

nghiệm giảng dạy môn học. Để truyền đạt kiến thức cho sinh viên, nhất là hệ đào tạo tại chức một cách hiệu quả nhất, đội ngũ giảng viên LSD của Trường đã có nhiều trăn trở cải tiến phương pháp và nhiệt tình cao đáp ứng đúng yêu cầu, mục đích và kế hoạch đề ra.

Trước thời kỳ đổi mới, việc giảng dạy lý luận trong đó có môn LSD còn nặng về áp đặt, một chiều, buộc sinh viên thụ động trong tiếp thu. Từ khi đổi mới, giảng dạy môn LSD đã theo hướng tích cực nhằm phát huy tính chủ động của sinh viên trong học tập, nghiên cứu.

Với việc bố trí lịch học một môn học trong một tuần lễ hay 10 ngày, áp dụng phương pháp nêu vấn đề để sinh viên được trình bày quan điểm của mình, từ nêu những vấn đề nhỏ dần dần nâng hiểu biết của SVTC (đa số là cán bộ) để giải quyết những vấn đề thực tiễn sát hợp với họ, cơ quan họ, làm cho họ hứng thú hơn trong học tập lý luận. Những năm qua, do áp dụng cách giảng dạy này, sinh viên tiếp thu nhanh hơn, hiểu biết rộng hơn trong sách vở và thực tiễn.

Triển khai phương pháp dẫn dắt nêu vấn đề trong giảng dạy LSD cho SVTC, đối với giáo viên cũng gặp không ít khó khăn. Vì phương pháp này đòi hỏi người thầy phải có tầm hiểu biết sâu rộng, không chỉ giỏi về lý thuyết, am hiểu sâu về chuyên môn mà còn phải có vốn sống và kinh nghiệm.

Trong năm học 2000 - 2001, thông qua phát 500 phiếu thăm dò ở 5 trung tâm đào tạo tại chức các tỉnh, đã có 45 đến 65% SVTC tán thành việc giảng dạy LSD theo phương pháp kết hợp thảo luận, nêu và giải quyết vấn đề. Đây là những thành công bước đầu, cần phát huy ở những năm tiếp theo.

Các nhà giáo dục đã xác định rằng dạy học là chuyển giao công cụ tư duy. Ở trường ĐHK TP Hồ Chí Minh việc truyền đạt kiến thức LSD cho các loại hình đào tạo sinh viên chính qui và SVTC đã mở rộng dân chủ, tạo mọi điều kiện cho sinh viên chủ động trong nhận thức lịch sử. Nhận thức lịch sử là nhận thức sự thật. Có nhiều cách tiếp cận, nhiều góc độ để nhận thức sự thật. Giáo viên không phải là người duy nhất sở hữu sự thật lịch sử trong bài giảng LSD. Do đó phát huy dân chủ trong giảng dạy LSD sẽ tạo sự tìm hiểu nhiều chiều để nhận chân sự thật lịch sử.

Vấn đề kết thúc môn học LSD đối với SVTC nên áp dụng hình thức thi viết để kín, theo ngân hàng câu hỏi của Bộ hay thi viết để mở. Qua lấy ý kiến của sinh viên, đa số (từ 45 - 65%) đề nghị thi viết để mở, còn ý kiến thi viết để kín ít hơn (từ 15 - 35%). Khi áp dụng thi viết để kín, nhiều yếu tố đảm bảo cho sự công bằng của kết quả chưa được thi hành nghiêm dẫn đến những tiêu cực trong thi cử, chưa đánh giá được đúng mức thực chất học tập của SVTC. Từ thực tế đó một số sinh viên (3 - 5%) đã đề nghị tổ chức thi vấn đáp hoặc viết tiểu luận để kết thúc môn học LSD. Nguyên vọng này của SVTC, theo chúng tôi cũng là chính đáng. Các cấp có thẩm quyền cần nghiên cứu để đáp ứng hoặc cho phép sinh viên viết tiểu luận theo tỉ lệ nhất định sau khi kết thúc môn học.

Trên đây là một số ý kiến góp thêm vào phương pháp dạy môn LSD và các môn khoa học Mác - Lênin trong các trường đại học. Mong nhận được những ý kiến trao đổi về các vấn đề trên của đồng nghiệp và các nhà nghiên cứu.